

PETRE ISPIRESCU

ALEODOR ILIASTRE

„vom zindă iliaștește povești - povestea românei și românilor”
A fost odată un om înțelept. El cunoscă să cunoască și rusește înțelept
cât a avea și el măcar un cor. Se spunea că a înțelept de lucru împreună
cu alia și el, că le-a cumpărat mările și mărunile de fieruri, dar în desen.

PRÂSLEA CEL VOINIC ȘI MERELE DE AUR

LEGENDE SAU BASMELE ROMÂNIILOR

Ediție îngrijită de
Valeria FILIMON

Acesta zicea, căză gura de vri următoare: „Dacă nu vei să te moară,
îl ca moartă nașoara să te pună în deșert, să te lăsă să trăiești de capătul lumii.”

„Îl iedea și să-l joată bolnav. Il joah și il spunea în zilele de sărbătoare:
„Cine sănătatea și-i îngroapă.”

Aleodor, cum îl se spune în povesti românești, era un om înțelept și
pe la cădăcă și un om răstur. În căldurea era un om fumă de răscinde și
îl conținea într-o căldărie, să fie dat doar în ceva vreme într-o căldărie lui.

Aleodor era un om de școală și un om de școală. Cine sănătatea să-l ducă într-o căldărie, să-l îngroape într-o căldărie, să-l spui că să-ți ducă sănătatea într-o căldărie sau

„Iată că și eu am să te ducă sănătatea într-o căldărie. Într-o căldărie
pe jumătate poftășă de om și pe jumătate sănătatea. Iată că și eu am să te ducă sănătatea într-o căldărie și să te îngroape într-o căldărie.”

CUPRINS

Aleodor Împărat.....	5
Băiatul cel bubos și ghigorțul	11
Balaourul cel cu șapte capete.....	16
Broasca țestoasă cea fermecată	21
Cei trei frați împărați.....	27
Cele douăsprezece fete de împărat și palatul cel fermecat	42
Cele trei rodii aurite.....	53
Ciobănașul cel isteț sau țurloaiele blendei	61
Cotoșman Năzdrăvanu	70
Făt-Frumos cu părul de aur.....	78
Făt-Frumos cu carăta de sticlă	89
Fata moșului cea cuminte	97
Fata săracului cea isteață	101
Găinăreasa.....	108
George cel Viteaz.....	113
Greuceanu.....	123
Ileana Simziana	132
Înșir-te mărgăritari	149
Luceafărul de ziua și luceafărul de noapte.....	157
Lupul cel năzdrăvan și Făt-Frumos	162
Pasărea măiastră.....	170
Poveste țărănească	179

Prâslea cel voinic și merele de aur	189
Tinerețe fără bâtrânețe și viață fără de moarte	200
Țugulea, fiul unchiașului și al mătușei.....	208
Voinicul cel cu cartea în mâna născut	224
Zâna munților	238
Zâna zânelor	243
Porcul cel fermecat	249
Sarea în bucate	259

ALEODOR ÎMPĂRAT

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un împărat. El ajunsese la căruntețe, și nu se învrednicise a avea și el măcar un copil. Se topea d-a-n picioarele, bietul împărat, să aibă și el, ca toți oamenii, măcar o stârpitură de fecior, dară în desert.

Când, tocmai, la vreme de bătrânețe, iată că se îndură norocul și cu dânsul și dobândi un drag de copilaș, de să-l vezi și să nu-l mai uiți. Împăratul ii puse numele Aleodor. Când fu a-l boteza, împăratul adună Răsărit și Apus, Miazăzi și Miazănoapte, ca să se veselească de veselie lui. Trei zile și trei nopți ținură petrecerile și se chefuiră și se bucurară, de o ținură minte cât trăiră.

Băiatul de ce creștea, d-aia se făcea mai isteț și mai iscusit. Nu mai trecu mult și iată că împăratul ajunse la marginea groapei. Când fu la ceasul morții, el luă copilul pe genunchi și-i zise:

– Dragul tatei, iată că Dumnezeu mă cheamă. Sunt în clipa de a-mi da obștescul sfârșit. Eu văz că tu ai să ajungi om mare. Și chiar mort, oasele mele se vor bucura în mormânt de isprăvile tale. Asupra cărmuirei împărátiei n-am nimic să-ți zic, fiindcă tu, cu iscusința ta, știu că ai s-o duci bine. Un lucru numai am să-ți spui: Vezi tu muntele acela de colo, să nu te ducă păcatele să vânezi p-acolo, că este nevoie de cap. Acel munte este moșia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-șchiop: și cine calcă pe moșia lui, nu scapă nepedepsit.

Acestea zicând, căscă gura de trei ori și-si dete sufletul. Se duse și el ca toată suflarea de pe pământ, de pare că n-a fost de când lumea și pământul.

Îl jeliră ai săi, îl jeliră boierii, îl jeliră și poporul; în cele de pe urmă trebuiră să-l îngroape.

Aleodor, după ce se urcă în scaunul tătâne-său, deși copilandru, puse țara la cale ca și un om matur. Toată lumea era mulțumită de domnirea sa, și oamenii se făleau că le-a fost dat de Sus ca să trăiască în zilele lui.

Adesea ieșea Aleodor la vânătoare ca să-și petreacă ceasurile ce-i prisosea de la trebile împărátiei. El ținea minte ce-i spusesese tătâne-său și se silea să-i păzească cuvintele cu sfîrșenie.

Intr-o zi, nu știu cum făcu, dus fiind pe gânduri, și alunecă de călcă pe pământul pocitului de om. N-apucă să facă zece, douăzeci de pași, și iată că se pomeni cu dânsul dinaintea lui.

Acum nu-i era lui pentru că trecuse pe pământul omului celui slujă și scârbos, ci îi era ciudă cum de să calce vorba tatălui său ce-i spusese cu grijă de moarte.

Pocitania pământului îi zise:

– Toți nelegiuții ce-mi calcă hotarul cad în robia mea.
– Mai întâi trebuie să știi, îi răspunse Aleodor, că din nebăgare de seamă și fără de voia mea am călcat pe coprinsul tău, și n-am nici un gând rău asupră-ți.

– Eu te socoteam mai altfel; dară văz că ai de gând să-ți ceri iertăciune de la mine ca toți fricoșii.

– Ba să mă ferească Dumnezeu! Eu îi-am spus curatul adevăr, și dacă vrei luptă, alege-ți: în săbii să ne tăiem, în buzdugane să ne lovim, ori în luptă să ne luptăm.

– Nici una, nici alta. Ci, ca să scapi de pedeapsă alt chip nu e, decât să te duci să-mi aduci pe fata lui Verdeș împărat.

Aleodor voia să se codească oarecum, ba că trebile împărătiei nu-l iartă să facă o călătorie aşa de lungă, ba că n-are călăuz, ba că una, ba că alta; dară așă! unde vrea să știe pocitul de toate astea! El o ținea una, să-i aducă pe fata lui Verdeș împărat, dacă vrea să scape de ponosul de tâlhar, de călcător de drepturile altuia, și să rămâie cu sufletul în oase.

Aleodor se știa vinovat. Deși fără voia lui, dară știa că a făcut un păcat de a călcăt pe moșia slutului. Mai știa iară că de omul dracului, să dai și să scapi. Să n-ai nici în clin, nici în mâncă cu dânsul. Făgădui în cele din urmă să-i facă slujba cu care-l însărcina.

Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-șchiop știa că, deoarece Aleodor i-a făgăduit, apoi are să-și ție cuvântul, ca unul ce era om de omenie, și-i zise:

– Pasă cu Dumnezeu, și să-ți ajute să viii cu izbândă bună.

Aleodor plecă. Și cum mergea el gândindu-se și răzgândindu-se cum să-și împlinească sarcina mai bine, căci își dăduse cuvântul, se pomeni pe marginea unui eleșteu și o știucă se zbătea de moarte pe uscat.

Cum o văzu, el se duse să o ia să-și aline foamea cu dânsa.

Știuca îi zise:

– Nu mă omorî, Făt-Frumos; ci mai bine dă-mi drumul în apă, că mult bine ți-oi prinde când cu gândul n-ai gândi.

Aleodor o ascultă și o dete în apă. Atunci știuca îi mai zise:

– Ține acest solzișor, și când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.

Flăcăul plecă mai înainte și se tot mira de o astfel de întâmplare.

Când, iacă se întâlnеște cu un corb ce avea o aripă ruptă. Și voind să vâneze corbul, el îi zise:

– Făt-Frumos, Făt-Frumos, decât să-ți încarci sufletul cu mine, mai bine ai face să-mi legi aripa, că mult bine și-oi prinde.

Aleodor îl ascultă, căci era băiat viteaz și de treabă, și îi legă aripa. Când era să plece, corbul îi zise:

– Ține penița asta, voinicule, și când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.

Luă penița Aleodor, și-și cătă de drum. Dară nu făcu ca la o sută de pași și iată că dete peste un tăune. Când se gătea a-l strivi cu piciorul, tăunele zise:

– Cruță-mi viața, Aleodor împărat, și eu te voi mântui pe tine de la moarte. Ține acest pufuleț din aripioa mea, și când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.

Auzind Aleodor unele ca acestea, și că îi zise și pre nume, odată ridică piciorul și lăsă pe tăune să se ducă în voia lui.

Și mergând înainte, cale de nu știi câte zile, dete de palaturile lui Verdeș împărat. Cum ajunse aci, se puse la poartă și așteptă ca doar de va veni cineva să-l întrebe ce caută.

Stete o zi, stete două; și ca să vie cineva să-l întrebe ce voiește, ba. Când fu în ziua d-a treia, Verdeș împărat chemă slujitorii și le dete o gură de or pomeni-o.

– Cum se poate, le zise el, să stea omul trei zile la poarta mea și să nu meargă nimeni să-l cerceteze? Pentru asta vă plătesc eu simbrie? Pentru asta vă am eu la mine pe procopseală?

Slujitorii dădeau din colț în colț și nu știau ce să răspunză. În cele de pe urmă, chemă pe Aleodor și-l duse înaintea împăratului.

– Ce vrei, flăcăule, îi zise împăratul, și ce aștepți la poarta curților mele?

– Ce să voi, mărite împărate, îi răspunse el, iată sunt trimis să-ți cer fata.

– Bine, băiete. Dară mai întâi trebuie să facem legătură, căci aşa este obiceul la curtea mea. Ai voie să te ascunzi unde vei voi, în trei zile d-a rândul. Dacă fie-mea te va găsi, capul și se va tăia și se va pune în parul ce a mai rămas, din o sută, fără cap. Iară dacă nu te va găsi, atunci cu cinste împărătească o vei lua de la mine.

– Am nădejde la Dumnezeu, mărite împărate, că nu mă va lăsa să piei. Parului îi vom putea da și altceva, nu tot cap de om. Să facem legătură.

– Așa?

– Așa.

Se puseră și făcură legătura; scriseră carte și o întăriră.

Viind fata de față, se învoiriă ca a doua zi el să se ascunză cum va ști mai bine. Iară daca se învoiriă, el rămase într-un neastâmpăr ce-l chinuia mai cumplit decât moartea. El se gândeau și se răzgândeau cum să se ascunză mai bine. Vezi că era vorba de capul lui, iară nu de altceva. Și tot mergând pe gânduri și tot plănuind, iată că-și aduse aminte de știucă. Scoase solzul, se uita și gândi la stăpâna lui; când iată, măre, că știuca și venise și-i zise:

- Ce poftești de la mine, Făt-Frumos?
- Ce să poftesc? Iacă, iacă, ce mi s-a întâmplat. Nu știi tu ceva să mă înveți ce să fac?

- Ia nu te mai îngrijia. Lasă pe mine.

Și îndată, lovind din coadă, făcu pe Aleodor un cosăcel și îl ascunse pe fundul mării, printre ceilalți cosăcei.

Când se sculă fata, își luă ocheanul și se uită cu el în toate părțile. Nu-l văzu. De unde ceilalți cari venise să o ceară în căsătorie se ascundea prin pivniți, pre după case, pre după câte o siră de paie, sau prin vreo culă părăsită, Aleodor se ascunse astfel, încât fata intră la grije că a să fie biruită. Ce-i veni ei, se uită cu ocheanul și în mare, și îl zări pe fundul mării, printre cosăcei. Pasămite, ocheanul ei era năzdravan.

- Ieși d-acolo, hoțomanule, îi zise ea râzând. Ce mi te-ai posmăgit așa? Din coșcogeamite omul te-ai făcut un cosac și mi te-ai ascuns în fundul mării.

N-avu încotro și trebui să iasă.

Ea zise și împăratului:

- Mi se pare, tată, că flăcăul ăsta mi-a venit de hac. Și mult e nurliu și drăgălaș. Chiar de l-oia afla până la a treia oară, să-l ierți, tată, că nu e prost ca ceilalți. Boiul lui îl arată a fi ceva mai deosebit.

- Vom vedea, îi răspunse împăratul.

A doua zi, ce-i veni lui, se gândi la corb. Acesta fu numaidecât înaintea lui, și-i zise:

- Ce mai vrei, stăpâne?
- Ia uită-te, neiculită, ce mi s-a întâmplat; nu știi tu ceva să mă înveți?

- Să cercăm.

Și lovindu-l cu aripa, îl făcu un pui de corb și îl vârî într-un stol de corbi ce se urcase până la vântul turbat.

Cum se sculă fata, își luă ocheanul și iarăși îl cătă prin toate locurile. Nu e. Caută-l pe pământ, nu e. Caută-l prin ape și prin mări, nu e. Se luă de gânduri fata. Când, către nămiezi, ce-i veni ei, se uită și în sus.

Și zăridu-l în slava cerului printre stolul de corbi, începu a-i face cu degetul, și-i zise:

– Ghidi, ghidi, tâlharule ce ești! Dă-te jos d-acolo, omule, ce mi te-ai făcut aşa pitcoace de pasare? Nici în rai nu scapi de mine!

Se dete jos, că n-avea ce face. Împăratul începu a se minuna și el de iștejimea lui Aleodor și-și plecă urechea la rugăciunea fiicei sale.

Însă, fiindcă legătura era ca să se ascunză până de trei ori, împăratul zise:

– D-a minune, ia să vedem unde are să se mai ascunză?!

A treia zi, dis-de-dimineață, se gândi la tăune. Acesta veni într-un suflet. După ce îi spuse ce voiește, tăunele zise:

– Lasă pe mine, și de te-o găsi, eu aici sunt.

Îl făcu o lindină și-l ascunse chiar în coada fetei, fără să simță ea.

Sculându-se fata și luând oceanul, il căută toată ziua, și, ca să dea de dânsul, nici cât. Ea se da de ceasul morții, căci îl simțea, i se arăta ei a fi paci prin preajmă, dară de văzut nu-l vedea. Cătă cu oceanul prin mare, pre pământ, prin văzduh, dară nu-l văzu nicăieri. Către seară, oboșită de atâtă căutare, strigă:

– Ci ia arată-te odată. Te simt că ești paci p-aproape, dară nu te văz. Tu m-ai biruit, a ta să fiu.

Daca auzi el că este biruită, se dete binișor jos din coada ei și se arătă. Împăratul n-avu nici el ce mai zice, și îi dete fata. Când plecară, îi petrecu cu mare cinste și alai, până afară din împărăția lui.

Pe drum, ei stătură să facă popas. Și după ce îmbucără câte ceva, el puse capul în poala ei și adormi. Fata de împărat, tot uitându-se la el, i se scurgea ochii după frumusețea și după boiul lui. Inima îi dete brânci și ea nu se putu opri, ci îl sărută. Aleodor, cum se deșteptă, îi trase o palmă de auzi cainii în Giurgiu. Ea plânse și îi zise:

– I! Aleodor dragă, dară grea palmă mai ai!

– Te-am pălmuit pentru fapta ce ai făcut; căci eu nu te-am luat pentru mine, ci pentru cela ce m-a trămis pe mine.

– Apoi bine, frățioare, de ce nu mi-ai spus aşa de acasă; căci atunci știam și eu ce să fac; dară lasă, nici acum nu e timpul trecut.

Pornind și de aici, ajunseră cu sănătate la Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-șchiop.

– Iată, m-am închinat cu slujba, zise Aleodor, și voi să plece.

Fata, când văzu pe acea iazmă, se cutremură de scârbă și nu voia să rămâie la dânsul o dată cu capul.

Slutul se dete pe lângă fată și începu s-o linguească cu vorbe mier-loitoare și să se ia cu binele pe lângă dânsa.

LBBRIS
Dară fata îi zise:

– Piei de dinaintea mea, satano, că te trimit la mumă-ta, Iadul, care te-a vărsat pe fața pământului.

Slușenia de neom se topea de dragostea fetei, se lungea cu burta pe pământ și umbla cu șoșele, cu momele să înduplece pre fată a-l lua de bărbat.

Dară, așil! feritul-a sănțulețul să se apropie de dânsa! căci îl ținea țintuit în loc cu ochii cât de colo. Din satană, din iazmă și din spurcăciune nu-l mai scotea.

– Piei, necuratule, de pe fața pământului, să scape lumea de o ciumă și de o holeră ca tine.

Mai stărui ce mai stărui, și dacă se văzu înfruntat până într-atât, iazma plesni de necaz, cum de să fie el ocărât atât de mult de o cutră de muiere.

Atunci Aleodor întinse coprinsul său și peste moșia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-șchiop, luă de soție pe fata lui Verdeș împărat și se întoarse la împărația lui.

Când îl văzură alde gloatele venind teafăr, alături cu o soțioară de-i râdea și stelele de frumoasă, îl priimîră cu mare bucurie; și urcându-se din nou în scaunul împărației, domni și trăi în fericire, până se istoviră.

Iară eu încălecai p-o șea și v-o spusei dumneavoastră aşa.

BĂIATUL CEL BUBOS ȘI GHIGORTUL

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un băiat. El, de la nașterea lui, se pomenise bubos. Ce n-a făcut el ca să se curețe de bube? dară în desert. Băieții la joc și fetele la horă îl huiduia și fugiau de dânsul ca de o lepră.

Și fiindcă n-avea încotro, și el, biet, își înghițea amarul, și răbda. Nici tu joc, nici tu veselie, nici tu dezmidere. Se uita cu jind la ceilalți băieți și flăcăi, cum unii se încurau jucându-se, cum alții se zbenguiau cu fetele, și râmnea la dânsii.

În toate zilele se ducea el la un puț de aducea apă pentru casă. Drumul însă îi era pe la curtea împăratască. Într-o zi, când scoase apă văzu în ciutură un ghigorț. Bucuria lui, că o să aibă în ziua aceea legumă mai deosebită. Când, ce să vezi d-ta? peștele începu să-i vorbească:

– Flăcăule, aruncă-mă iară în puț, și nu-ți face păcat cu mine, că mult bine ți-oi prinde și eu vrodată.

Băiatul se minună de asta; cum de să vorbească un pește? Simți el că trebuie să fie aci la mijloc ceva năzdrăvan și-i dete drumul în puț.

Fata împăratului nu voia cu nici un chip să se mărite. Ce nu făcu bietul tată-său, ce nu drese ca să-și dea fata la casa ei, dară ca s-o înduplece, ba. Ei nu-i da inima să-și lege capul cu nici unul din peștorii ce veneau să o ceară, deși toți erau împărați și fii de împărați.

Băiatul cel bubos însă de câte ori trecea cu cofa la apă și ea era la fereastră, vedea că îi tot râde. El nici să se gândeа că pentru dânsul se punea la fereastră, și că îl pândea până ce trecea, ci socotea că aşa este ea, de felul ei, cu zâmbetul pe buze. Pasămite fata împăratului, ori că cunoscuse că el o să fie un om frumos, ori că o trăgea ața ca spre ursitul ei.

Azi aşa, mâine aşa, până ce, într-o zi, îl chemă de vorbi cu el. Să se prăpădească băiatul de rușine când văzu că pe dânsul îl cheamă! Se făcu roșu ca sfecla, se zăpăci până într-atâta de nu știu deocamdată să zică nici două boabe legănate. Atât de mult se făstăcise el.

Apoi, ținudu-și firea și luându-și inima în dinti, dete niște răspunsuri de merse fetei tocmai la inimă.

Vezi că și vorba lui ca și a fetei era vorbă cu lipici, dragul neichii; fetei îi tâcăia inima nu-i tâcăia, dară lui știu că-i tâcăia de sta să-i iasă afară din piept. Și dintr-acel minut, nu știu ce făcea el, nu știu ce dregea,

că se pomenea, fără voia lui, trecând pe la curtea împăratăescă, ia aşa, numai ca să treacă.

El își uitase de pește. Acum își aduse aminte de dânsul, și ducându-se la puț într-o zi, se uită înăuntru și zise:

– Pește, peștișor, ghigorțule dragă, mi-ai zis că ai să-mi prinzi bine odată, odată; rogu-te, scapă-mă de bubele astea uricioase și împuște.

N-apucă să sfârșească vorba bine, și ce să vezi dumneata? odată îi căzu bubele, și rămase curat și luminat, ca un pui de brad.

Când l-a văzut fata de împărat aşa mândru și frumos, nu s-a mai putut opri, și l-a sărutat. Vezi că inima îi da brânci către dânsul, și se bucură, nevoie mare, că pusese ochii pe un aşa boboc de flăcău.

Ea frumoasă de pica, el frumos ca un bujor, văzu că sunt numai buni de a se lua în căsătorie, și ducându-se la împăratul, tatăl său, îi zise:

– Tată, eu mi-am găsit logodnicul. Nu știu dacă tie îți place ori ba, dară mie îmi sfârâie inima după dânsul.

– Cum se poate să-mi faci tu astă rușine, fata mea?

Unde ai mai auzit tu ca o fată de împărat să ia de bărbat pe un flueră-vânt, golan și fără nici un căpătăi?

– Tată, poate să fie sărac, poate să fie golan, cum zici d-ta, dară este om de omenie, deștept și apoi mie îmi place. Eu am să trăiesc cu el. Pe el îmi zice inima să-l iau. Daca nu vei voi să mă însotesc cu el, să știi cu hotărâre că pe altul nu iau, o dată cu capul.

Daca văzu tatăl fetei, împăratul, că fie-sa pusese piciorul în prag și nu voia nici în ruptul capului să ia pe altul de bărbat, mi i-a luat binișor pe amândoi, i-a băgat într-o butie și i-a dat pe gârlă.

Ei începură a se boci și a plângé de mi și se rupea rârunchii. El, biet, nevinovat, pățea necazul după urma fetei împăratului, căci el nici nu-i bătuse capul, ba nici că visa că o să ia de nevastă pe fata împăratului.

Văzând însă că cu bocela nu o scoate la nici un căpătăi, se rușină singur de sine, cum de să se arate el, cruce de voinic, aşa puțin la inimă când se întâmplă de caz în nevoie, și începu a se gândi, că ce ar face să scape de primejdie.

Când, odată îi veni în gând ghigorțul,

– I!... zise, ghigorțule drăguț, acum să te văd! Mi-ai dat dovezi de năzdrăvănia ta. Știu că poti multe. Scapă-mă de nevoia în care am căzut.

Abia îi ieși din gură vorba cea din urmă, și, ce să vezi dumneata? dintr-o păcătoasă de butie, unde mi se făcu un palat, de nici împăratul, tatăl fetei, nu avea aşa palat bogat și împodobit cu de toate frumusețile lumiei. Atâtă numai, că butia ajunsese la mare, și acest palat acolo se înființă.